

0.4 Afkortingen- en begrippenlijst

ACT – Assertive Community Treatment

Een model om zorg te bieden aan mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA). De vijf belangrijkste kenmerken van ACT:

- *Outreaching*: hulpverleners zoeken actief patiënten op, nadrukkelijk ook dak- en thuislozen)
- Ambulant: patiënt wordt opgezocht op zijn woon- of verblijfplaats. Ter plekke wordt zorg geboden.
- Intensief: meerdere keren per week, soms dagelijks
- Multidisciplinair: in een ACT team zit veel verschillende expertise gebundeld
- Continuïteit: ACT is onderdeel van een zorgketen. Er wordt samengewerkt met andere sociaal maatschappelijke instellingen.

ACT wordt niet aan alle mensen met EPA geboden, maar vooral aan mensen die makkelijk uit zorg verdwijnen omdat ze vinden dat ze geen hulp nodig hebben of het vertrouwen in de zorg kwijt zijn.

Ambulante hulp

Vorm van behandeling en begeleiding waarbij iemand niet wordt opgenomen in een instelling. Ambulante hulp kan plaatsvinden bij de cliënt thuis of bij een hulpverlenende organisatie.

Anoïsis

Vereniging voor mensen met Schizofrenie, Psychosen en aanverwante stoornissen.

AWBZ – Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

AWBZ-zorg

Zorg die wordt betaald via de AWBZ. Om deze zorg te krijgen, is een indicatiestelling nodig. Deze wordt verzorgd door het CIZ.
Zie ook: indicatiestelling, CIZ.

Balans

Landelijke vereniging voor ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen bij leren en/of gedrag, waaronder ADHD, dyslexie en PDD-NOS.

Bemoezorg

Vorm van sociaal-psychiatrische hulpverlening die zich richt op zorgmijders: mensen die in behoeftige omstandigheden leven maar de stap naar de reguliere hulpverlening nog niet kunnen, of niet meer willen maken. Bemoezorg is gericht op het toeleiden naar zorg.

BOPZ – Bijzondere Opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen

De Wet BOPZ regelt hoe mensen gedwongen in een instelling kunnen worden opgenomen. Rechten en plichten van alle betrokkenen worden in deze wet geregeld.

Bureau de Mat

Organisatie die trainingen interactievaardigheden bij verschillende psychiatrische aandoeningen verzorgt. De trainingen zijn ontwikkeld als een triadisch programma: er bestaan aparte versies voor hulpverleners, familieleden en patiënten/cliënten.
Zie ook: De Mat

CAK – Centraal Administratie Kantoor

Het CAK berekent en incasseert de eigen bijdragen voor de AWBZ en de Wmo en is verantwoordelijk voor het betalen van de AWBZ-instellingen. Ook verzorgt het CAK het uitbetalen van de Compensatie eigen risico in de zorgverzekeringswet.
Zie ook: AWBZ, Wmo.

CG-Raad - Chronisch zieken en Gehandicapten Raad

De CG Raad is de koepel van organisaties van mensen met een chronische ziekte of een handicap.

CIZ – Centrum Indicatiestelling Zorg

Het CIZ beoordeelt of mensen recht hebben op AWBZ-zorg.
Zie ook: AWBZ-zorg, indicatiestelling

CSO – Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties

CVZ – College voor Zorgverzekeringen

DBC - Diagnose Behandelings Combinatie

DBC-onderhoud

Organisatie die de DBC's in de GGz ontwikkelt en onderhoudt

Demmingcirkel

De Demmingcirkel of PDCA-cyclus is de verbetercyclus uit het kwaliteitsbeleid. Deze is genoemd naar de bedenker ervan, de heer Demming. Zie verder PDCA-cyclus.

Eigenwijzer

Website waarop cursussen, trainingen, lotgenotencontacten en andere activiteiten van en voor cliënten- en familieorganisaties in de GGZ overzichtelijk wordt aangeboden.

EPA – Ernstige Psychische Aandoening

Ervaringsdeskundigheid

Professionele inzet en overdracht van kennis die vergaard is door: analyse van en reflectie op eigen ervaringen en ervaringen van deelgenoten, aangevuld met kennis uit andere bronnen zoals literatuur, presentaties en media.

Ervaringsdeskundige

Een ervaringsdeskundige bezit ervaringen als cliënt of familielid, heeft hierop gereflecteerd en zijn of haar ervaringskennis met anderen gedeeld. Een ervaringsdeskundige kan a) anderen helpen te reflecteren op hun ervaring als cliënt of familielid, b) in contact met anderen verbinding houden met de eigen ervaringswereld, c) zijn of haar ervaringskennis

deskundig inzetten en d) zijn of haar ervaringskennis in verbinding brengen met andere vormen van kennis.

Ervaringskennis

Kennis die cliënten of familieleden ontwikkelen door op hun ervaring als cliënt of familielid te reflecteren. Deze kennis kan betrekking hebben op het omgaan met a) jezelf, b) zorg- en dienstverleners, c) maatschappelijke reacties en d) lotgenoten. Bij ervaringskennis gaat het om de kennis van de individuele cliënt of het individuele familielid. Ervaringskennis is dus eenzijdig en subjectief.

Extramurale zorg

Zorg die thuis ontvangen wordt.

FAB – Familie als bondgenoot

Stichting die trainingen verzorgt waarin ervaringen van familieleden en cliënten worden aangewend om de samenwerking tussen hulpverlener, familie en cliënt te verbeteren.

FACT – Functie ACT

Een in Nederland ontwikkelde variant op ACT. FACT richt zich op de hele groep van mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA). Zie ook ACT.

Familie

In deze handleiding gebruiken we het begrip familie voor alle naasten die betrokken zijn bij de zorg voor de cliënt. Dat kunnen familieleden, partners maar ook goede vrienden, mentor of vertrouwenspersoon die de cliënt zelf kiest zijn.

Familiebeleid

In familiebeleid worden vastgelegd: de voorwaarden en de manier waarop familie en/of naastbetrokkenen van de GGZ-cliënt(en) benaderd en betrokken worden door de GGZ-zorgaanbieder met als doel het zorgproces te verbeteren.

FED – Familie Ervaringsdeskundige

FIT – De kracht van Familie in de Triade

Project van de SLKF.

Fonds PGO (Patiënten-, Gehandicapten- en Ouderenorganisaties)

Fonds PGO verstrekt subsidies aan landelijk werkzame patiënten-, gehandicapten- en ouderenorganisaties in Nederland. Ook de SLKF ontvangt subsidie van het Fonds PGO.

FR – Familieraad

In plaats van het begrip familieraad wordt ook de term naastbetrokkenenraad gebruikt.

FVP – Familievertrouwenspersoon

De familievertrouwenspersoon steunt familie en naastbetrokkenen van een cliënt in de ggz, bij contacten met de hulpverlener of instelling, bij het zoeken naar oplossingen bij klachten en bij algemene vragen over ziekte en behandeling.

GGZ – Geestelijke Gezondheidszorg

GGZ-cliënt

Iedereen in zorg bij de geestelijke gezondheidszorg, inclusief zorgmijders.

GGZ-instelling

Een instelling voor de behandeling en begeleiding van mensen met psychische of psychiatrische problemen.

Hardheidsclausule AWBZ

Uitzonderingsmogelijkheid binnen de AWBZ regeling.

HKZ – Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector

HKZ-certificatieschema voor GGZ-instellingen

Een door de Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector ontwikkeld schema met kwaliteitsnormen voor GGZ-instellingen. Zorgverzekeraars stellen bij de zorginkoop als voorwaarde dat GGZ-instellingen aan deze kwaliteitsnormen voldoen. Zie ook HKZ-model.

HKZ-model

Een uniform en algemeen kwaliteitsmodel voor zorginstellingen, dat is ontwikkeld door de Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector. Dit algemene model is per sector uitgewerkt in een certificatieschema met te toetsen kwaliteitsnormen. Zie ook HKZ-certificatieschema.

Hulpverlener

Iedere professional in dienst bij een GGZ-zorgaanbieder die contact heeft met cliënten en/of familie en/of naastbetrokkenen.

IKG – Informatie- en Klachtenbureau Gezondheidszorg

Indicatiestelling

Besluit waarin staat welke zorg iemand nodig heeft. Het CIZ verzorgt de indicatiestelling. Zie ook: CIZ.

Informele zorg

Mantelzorg en intensieve vrijwilligerszorg.

Kenniscentrum Phrenos

Kenniscentrum Phrenos voor behandeling, rehabilitatie en herstel bij ernstige psychische aandoeningen. Kenniscentrum Phrenos ontwikkeld, bundelt en verspreidt kennis en wil van daaruit beleid beïnvloeden.

Ketenzorg

Samenwerkingsverband tussen partijen die zowel zelfstandig als afhankelijk van elkaar functioneren. Doel is om verschillende vormen van zorg zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten.

Labyrint~in Perspectief

Stichting die zich inzet voor familieleden van mensen met psychische of psychiatrische problemen.

LHV – Landelijke Huisartsen Vereniging

LIVE – Landelijk steunpunt Inzet Van Ervaringsdeskundigheid in de GGZ

Project van het Trimbos instituut en Kenniscentrum Phrenos

LOC Zeggenschap in zorg

Landelijke koepelorganisatie van cliëntenraden in zorg en welzijn, waaronder ook de ggz.

LOF – Landelijk Overleg Familievertrouwenspersonen

LPGGZ – Landelijk Platform GGZ

Koepelorganisatie van 20 cliënten- en familieorganisaties in de ggz, waaronder ook de SLKF.

LSFVP – Landelijke Stichting Familievertrouwenspersoon

Doelstelling: professionele, onafhankelijke en goed bereikbare FVP's.
Zie ook: FVP

LSOVD – Landelijke Stichting Ouders en Verwanten van Drugsverslaafden

LVE – Landelijke Vereniging van Eerstelijnspsychologen

Mantelzorg

Onbetaalde zorg voor zieke familieleden of vrienden. Het gaat bij mantelzorg om intensieve zorg voor langere tijd.

Zie ook Mezzo, steunpunt mantelzorg, respijtzorg.

Mantelzorgcompliment

Bedrag van € 250 waarmee de overheid haar waardering voor mantelzorgers laat blijken. Een zorgvrager mag één keer per jaar het mantelzorgcompliment aan een mantelzorggever geven.

MEE

Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking. MEE bestaat uit 22 regionale MEE-organisaties.

MAT-training

Training van Bureau de Mat voor familieleden gericht op interactievaardigheden. Zie ook: Bureau de Mat.

Mezzo

Landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg.
Zie ook mantelzorg, Steunpunt mantelzorg.

Naastbetrokkenen

In de modelregeling 'Betrokken omgeving' wordt het begrip naastbetrokkenen gedefinieerd als 'iedereen die een directe relatie met de cliënt heeft. Dat kan familie zijn (ouders,

kinderen, broers en zussen), partners, maar ook een goede vriend of vriendin of iemand die zich om een andere reden bij de cliënt betrokken voelt'. Zie ook familie.

Naastbetrokkenenbeleid

Zie familiebeleid.

Naastbetrokkenenraad

Zie familieraad.

NIP – Nederlands Instituut van Psychologen

NPCF – Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie

De NPCF is een samenwerkingsverband van (koepels van) patiënten- en consumentenorganisaties die actief zijn in de gehandicaptenzorg, psychiatrie, verpleging en verzorging en curatieve zorg.

NVA – Nederlandse Vereniging voor Autisme

Vereniging voor mensen met autisme, hun ouders en partners.

NVP – Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie

NVvP – Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie

De NVvP is de wetenschappelijke beroepsvereniging van psychiaters.

NVVP – Nederlandse Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen en Psychotherapeuten

NZa – Nederlandse Zorgautoriteit

Toezichthouder op alle zorgmarkten in Nederland. De NZa komt op voor de belangen van patiënten en verzekerden.

Per Saldo

Belangenvereniging van mensen met een persoonsgebonden budget.
Zie ook: PGB.

PGB – Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget (pgb) is een geldbedrag waarmee iemand zelf de verzorging, verpleging en begeleiding kan inkopen die hij nodig heeft. Een pgb kan aangevraagd worden vanuit de AWBZ, vanuit de Wmo of vanuit de zorgverzekering.

PDCA-cyclus

De PDCA-cyclus of Demmingcirkel is de verbetercyclus uit het kwaliteitsbeleid. Deze is genoemd naar de bedenker ervan, de heer Demming. De afkorting PDCA staat voor Plan – Do – Check – Act. Plan staat voor het plannen van verbeteracties, Do voor de uitvoering van verbeteracties, Check voor het controleren of de verbeteracties goed zijn uitgevoerd en het gewenste resultaat opleveren en Act voor het doen van aanvullende acties om het gewenste resultaat alsnog te bereiken.

Platform VG – Platform Verstandelijk Gehandicapten

Programma Lokale Versterking

Project van het LPGGz (looptijd 2006-2009) om de positie van cliënten in de ggz, de Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingszorg binnen de Wmo te verbeteren.

Psycho-educatie

Het geven van informatie aan cliënten of aan familie/naastbetrokkenen van cliënten, over hoe zij kunnen omgaan met hun beperking of de beperking van hun naaste. Psycho-educatie kan individueel of in groepsverband aangeboden worden.

PVP – Patiëntenvertrouwenspersoon

Rehabilitatie

Rehabilitatie is een benadering die uitgaat van de wensen en behoeften van de cliënt, om van daaruit te komen tot verbetering van de kwaliteit van leven en het vervullen van sociaal-maatschappelijke rollen.

Respijtzorg

Zorg aan een hulpbehoevende, met als doel om diens mantelzorger(s) te ontlasten en vrijaf te geven. Het is een verzamelbegrip voor voorzieningen, die tijdelijk, beroepsmatig of vrijwillig de mantelzorg overnemen en dus respijt verlenen.
Zie ook: mantelzorg

RIAGG – Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg

RIBW – Regionale Instelling voor Beschermd Wonen

RIVM – Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

SLKF – Stichting Landelijke Koepel Familieraden

SKGZ – Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen

Steunpunt Mantelzorg

Lokale organisatie ter ondersteuning van mantelzorgers, gericht op het verminderen van draaglast en het vergroten van draagkracht met het doel overbelasting te voorkomen.
Zie ook: Mezzo.

Strengths Model

In deze benadering staan de eigen mogelijkheden van cliënten centraal, en wordt er gekeken naar de hulpbronnen die de omgeving biedt om mensen met een ernstige psychiatrische stoornis als burger in de samenleving te laten participeren. Het model is ontwikkeld door de Amerikaan Charles Rapp.
Zie ook: rehabilitatie.

SVB – Sociale Verzekeringsbank

Triade

De driehoek van cliënt, hulpverlener en/of naastbetrokkenen.

Triadekaart

Een instrument om de rol van familie van GGZ-cliënten 'in kaart te brengen' De kaart werd ontwikkeld door Ypsilon. De kaart bevat, naast contactgegevens, vragen over welke ondersteuning familieleden willen bieden.

Triadisch werken

Op het niveau van de zorg- en dienstverlening de relatie tussen cliënt, hulpverlener en familie actief vorm geven, zowel in het belang van de betrokken cliënten en de betrokken familieleden als in het belang van de – kwaliteit van de – zorg. Bijvoorbeeld door in het behandelplan afspraken te maken over de ondersteunende taken die familieleden wel en niet op zich nemen.

Trialoog

Samenwerkingsverband van familieorganisaties van familieleden van cliënten in de GGZ in Noord-Brabant.

Trimbos-instituut

Kennisinstituut dat zich inzet voor het verbeteren van de geestelijke gezondheidszorg.

VMDB – Vereniging voor Manisch Depressieven en Betrokkenen

VvE – Vakvereniging van Ervaringswerkers

WAJONG – Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten

Wet BOPZ

Zie BOPZ

Wetsvoorstel Verplichte ggz

Een nieuwe wet die in de maak is en de Bopz gaat vervangen.

Zie ook: BOPZ

WGBO – Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst

WMCZ - Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen

WMO – Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De Wmo heeft als doel om iedereen, jong en oud, met of zonder lichamelijke of psychische beperkingen, optimaal aan de samenleving te laten deelnemen. Gemeenten in Nederland hebben de plicht om Wmo-beleid te ontwikkelen en uit te voeren. Dit beleid kan dus per gemeente verschillen.

WMO-raad

Inspraakorgaan waarin cliënten van de WMO zitting hebben en invloed uit kunnen oefenen op het Wmo-beleid.

Wtcg – Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Ypsilon

Vereniging van familieleden en betrokkenen van mensen met schizofrenie of een psychose.

ZN – Zorgverzekeraars Nederland

Zorgkantoor

Zorgkantoren zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de AWBZ. Zorgkantoren zijn aangesloten bij een zorgverzekeraar. Zorgkantoren geven informatie aan patiënten en consumenten over AWBZ-zorg en stellen beleidsplannen op voor het regionale zorgbeleid.

ZZP – Zorgzwaartepakket

Een zorgzwaartepakket is een omschrijving van hoeveel en welke zorg en begeleiding iemand nodig heeft. ZZP's zijn een onderdeel van de AWBZ.